

„Startup nemzet vagyunk”

Interjú öexc. Yacov Hadas-Handelsman úrral, Izrael Állam magyarországi nagykövetével

“We are a start-up nation”

Interview with H.E. Yacov Hadas-Handelsman, Ambassador of the State of Israel to Hungary

■ Nagykövet úr, idén hogyan ünnepelte Izrael Állam alapítása 73. évfordulóját? Hazája legnagyobb eredményei közül mire kíváltképp büszke?

– Az ünnepségek szinte ugyanúgy zajlottak az elmúlt 72 évben, a tavalyi volt rendhagyó a világválság miatt. Egyelőre úgy tűnik, Izrael legyőzte a koronavírust. Ugyanakkor még mindig sok kérdésre nincs válaszunk.

Idén a függetlenség napja újabb jelentést kapott. Államunkat 1948-ban, mindössze három évvel az emberi történelem legnagyobb katasztrófája után alapították. Hatmillió zsidó, népünk egyharmadát veszítettük el. Ma, 76 évvel később, még mindig nem értük el az 1939. évi 17,5 milliós létszámot; jelenleg 15 millió zsidó van a világon.

Az említett sokk után hét hadsereg támadott meg minket, de sikerült – időnként foggal-körömmel – megkapaszkodnunk ebben a földben. És törődnünk kellett azzal az egymillió zsidóval is, akik a rákövetkező években az arab világból Izraelbe emigráltak, ugyanis az arabok büntetésképpen meg akartak szabadulni tőlük. Ezen túl több százezer holokauszt túlélőt is befogadtunk. De sikerült túlélni.

Izrael szinte az egyetlen állam a világon, amelyet fennállása óta egzisztenciális veszély fenyeget. Háborúkat kellett vívni és megnyertük. A híres, magyar származású humorista író, Ephraim Kishon írt egy könyvet a hatnapos háború után, amelynek ironikusan az Elnézést, hogy nyertünk címet adta. Úgy fogalmazott: ha veszítenénk, nem lenne más hely, ahol élhetnénk, és mi is odavesznénk, hiszen mindnyájunkat megölnének.

Egyedüli nemzetként a világon megoldottuk az ivóvíz-problémát: fél tucat desztilláló létesítményt építettünk, amelyek nagyon olcsón és környezetbarát módon alakítják édesvízzé a sós vizet.

A legfontosabb eredményeink: 1. a túlélés, 2. a zsidók befogadása, mivel Izrael a zsidó nép hazája, 3. a képesség, hogy start-up nemzet-

té váltunk. Ma mindenki Izraelre figyel. Milyen újdonságot tudtok mutatni? Mi az, amit együtt csinálhatunk?

A legutóbbi példa: miért adott nekünk szabad kezet a Pfizer a COVID-19-vakcinák terén? A Pfizert tisztán kereskedelmi célok vezérelték. Van egy új terméke, amelyet forgalmaznia kell, be kell bizonyítania, hogy sikeres és hasznot hoz. Szükségük volt egy olyan országra, ahol a lakosság lélekszáma és hajlandósága lehetővé teszi a széles körű oltást, és ehhez megvolt a kellő szervezettség is. Ezenfelül fel akarták térképezni az emberek személyes körtörténetét is, ami szükséges a kutatásaikhoz. Mi nem tartjuk meg magunknak az információkat, hanem segítünk másoknak és partnerek vagyunk. Magyarországgal is együttműködünk a koronavírus elleni küzdelemben. Izrael rendkívül fejlett, bár a biztonságra és a terrorizmus elleni küzdelemre mindig sok pénzt kell elkülönítenünk.

Ami a nemzetközi statisztikákat illeti: az egy főre eső GDP-t tekintve a húsz leggazdagabb ország között vagyunk, a várható élettartam nagyon magas, és Izrael egyike a világ tíz legboldogabb nemzetének.

■ Your Excellency, how did the State of Israel recently mark the 73rd anniversary of its founding? What are the greatest achievements of Your homeland that You are proud of?

– The celebrations went almost as usual for 72 years, apart from last year due to the pandemic. Israel, for the time being, has managed to win against the coronavirus. There are still many questions to which we still have no answers.

This year, celebrating the Independence Day got an extra meaning. In 1948 when the state was proclaimed, we were only three years after the biggest catastrophe in human history. We have lost a third of our people, 6 million Jews. Today, 76 years later, we still haven't reached the figure of 1939 when we were about 17,5 million Jews; now there are only 15 million in the world. After that shock, we were attacked by seven armies, but we managed sometimes with our fingers to hold on to this land. We also dealt with about 1 million Jews, who emigrated from the Arab world to Israel within a few years, because the Arabs, as a punishment, decided to get rid of the Jews. In addition we absorbed hundreds of thousands holocaust survivors. But we managed to survive. Israel is probably the only state in the world that has been under existential threat since its establishment. We had to fight wars, we won them. There is a famous humourist writer of Hungarian descent, Ephraim Kishon, who wrote a book after the Six-Day War with the ironic title: *So Sorry We Won*. He said if we were to lose, there would be no other place for us to live, and we wouldn't survive as they would kill us all.

We are the only nation in the world that has solved the drinking water problem with building half a dozen distillation facilities, which turn salty water into sweet water at a very cheap cost, in an environment-friendly process.

Our major achievements are: 1. survival, 2. being able to absorb the Jews, because Israel is the home of the Jewish people, 3. the ability to turn into a start-up nation. Everybody is looking at Israel today. What can you share with us, what can we do together?

■ **Ön szerint melyek ma az izraeli társadalom előtt álló legnagyobb kihívások?**

– A világvárvány sok mindent megváltoztatott. Időbe telik visszatérni a korábbi helyzethez. Ez a legnagyobb kihívás. A másik az, hogy az izraeli társadalomban 80% a zsidók és 20% az arabok aránya. Az izraeli arabok egyre nyitottabbak arra, hogy teljes mértékben részt vegyenek a társadalom és az állam életében, az embereket pedig képezni kell, hogy elérjék a céljaikat. Például, Izraelben az arab orvosok száma jóval magasabb, mint ami az arabok népességarányából következne. Ez nagyon jó és az integrációjuk kihívást jelent. Az ultraortodox zsidók is kihívást jelentenek, de ők is keresik az izraeli társadalom életében való részvétel lehetőségét. Ezenfelül természetesen állandó kihívás az újonnan érkezők befogadása.

■ **Hogyan értékeli Izrael és Magyarország kapcsolatát?**

– Kifejezetten jó viszonyunknak két pillér az alapja: a múlt és a jelen. A zsidók évszázadokig jelentős szerepet játszottak itt, főleg miután Magyarország egyenrangúvá vált Ausztriával, és a zsidók megkapták a jogaikat. Mindez 1944-ben véget ért, amikor a közösség javát kiirtották. Még mindig szívbemarkoló olyan magyar falvakban megfordulni, amelyekről soha nem gondolnánk, hogy zsidó települések voltak, aztán felfedezünk egy zsidó temetőt, egy zsinagógát – amelyek nagy részét a magyar kormány felújította, mert része a magyar örökségnek.

Ma kitűnő és sokrétű kapcsolatok fűznek össze minket. A pandémia előtt naponta több

A recent example: why did Pfizer give us a free-hand with COVID-19 vaccinations? Pfizer did it out of a purely commercial reason. You have a new product, you need to market it, showing that it is successful, and you can materialise it. Pfizer needed a country where the size of the population and their accessibility enable you to give them the shots, and you are well organised to do this. They also wanted to conduct researches and to get the personal medical history, necessary for it. We don't keep the knowledge to ourselves, we help others and work together with others. We are cooperating with Hungary about the coronavirus. Israel is very advanced, although we always have to allocate a lot of money on security and counter-terrorism.

Regarding international statistics: we are among the 20 richest countries in terms of GDP per capita. Life expectancy is very high and Israel is among the 10 happiest countries in the world.

■ **In Your opinion, what are the key challenges facing Israeli society today?**

– The pandemic has changed a lot. It takes time to get back to the situation as it was before. This is the biggest challenge. Other challenge: Israeli society has 80% Jews and 20% Arabs. The Israeli Arabs show more and more interest to be full part of the society and the state, and you need to educate people to reach their goals. For example the number of Arab doctors in Israel is much higher than their percentage in the whole population. This is very good and a challenge to integrate them. Another challenge is the Ultra-Orthodox Jews, who are also seeking more and more

opportunities to be part of Israeli society. And of course it's always a challenge to absorb the newcomers.

■ **How do You evaluate the relations between Israel and Hungary?**

– Relations are very good, based on two pillars: the past and the present. Jews played here a major role for centuries, especially after Hungary became equal part to Austria and Jews got their rights. It all ended in 1944, when most of that community was exterminated. It is still heart-breaking to go to Hungarian villages that were never thought to have been Jewish. You find there a Jewish cemetery, a synagogue – many of them renovated by the Hungarian government as part of the Hungarian heritage. Our present relations are excellent and multifold. Before the pandemic there were several daily flights from Tel Aviv to Budapest, all full, Israelis like to come here.

Regarding the political aspect there are very good personal contacts between the two countries on all level. By the way, politicians of Hungarian descent are easy to find in Israel and everywhere.

■ **Despite Israel's strong economic and cultural presence in Hungary what are Your plans to enhance cooperation?**

– There are many collaborations between Israeli and Hungarian companies in all areas, especially in high-tech. We are a start-up nation, your high-tech is also quite advanced. Hungary is still considered a pharmaceutical giant not only with Gedeon Richter Plc, but also TEVA Ltd. with its largest presence in Europe. Then the automotive industry, which is very interesting for us because you are very strongly engaged with the German car industry. Not only you do assemble the cars and manufacture the spare parts here, but also do R&D. We are also connected to all these companies – Volkswagen Group, BMW and Daimler-Benz – and I can be proud of that, as I established these contexts while serving as Ambassador to Germany. We work with the Germans, we don't manufacture cars, but offer solutions for modern cars, such as IT, the self-driven car, the navigation system, so we are very strong at that. My idea is to create a triangular cooperation: Israel–Hungary–Germany. I wish this dream to come true and have the three countries together.

I hope we can do some water management and smart agriculture projects, because agriculture still plays a role in the Hungarian economy. In a world of climate change, what can you do to invest less in agriculture and get

járat indult Tel-Avivból Budapestre, üres helyek nélkül, mert az izraeliek szeretnek idejönni.

A két ország között a politikában is remek személyes kapcsolat van minden szinten. Magyar származású politikusokat egyébként Izraelben is könnyű találni, ahogy mindenhol.

■ **Bár Izrael gazdasági és kulturális jelenléte erős Magyarországon, milyen tervei vannak a kooperáció fejlesztésére?**

– A magyar–izraeli társulások minden területen jellemzőek, főleg a csúcstechnológiában. Mi startup nemzet vagyunk, és a csúcstechnológia önöknél is elég fejlett. Magyarországot még mindig gyógyszeripari óriásnak tekintik, nemcsak a Richter Gedeon Nyrt., hanem a TEVA révén is, amelynek Európában itt van a legnagyobb jelenléte. Az autóiparuk is érdekes számunkra, mivel szorosan összefonódik a német autóiparral. Önök nemcsak az összeszerelésben és a pótalkatrészek gyártásában, hanem a kutatásban és a fejlesztésben is jeleskednek. Mi is kapcsolatban állunk ezekkel a vállalatokkal, mint a Volkswagen csoport, a BMW és a Daimler-Benz –, ami személyes sikert jelent számomra, hiszen ezeket a megállapodásokat még én alapoztam meg németországi nagykövetségként. Mi is együttműködünk a németekkel, de nem az autók előállítására, hanem olyan korszerű autóiipari megoldásokkal, mint az informatikai háttér, az önvezető autó, a navigációs rendszer – ezekben vagyunk nagyon erősek. Szeretnék egy háromtagú együttműködést létrehozni Izrael, Magyarország és Németország között. Bízom benne, hogy valóra válik az álmom, és létrejön ez a társulás.

Vízgazdálkodási és intelligens mezőgazdasági projektekben is gondolkodunk, mivel a mezőgazdaság szerepe továbbra is fontos a magyar gazdaságban. Az éghajlatváltozás időszakában hogyan érhetjük el, hogy kevesebb befektetéssel többet nyerjünk a mezőgazdaságtól? Problémájuk, hogy csökken a csapadék mennyisége, és gyakoribbak az aszályok, de a víz nem fogy el Magyarországon. Bárcsak annyi lenne nálunk! A lényeg a vízzel való gazdálkodás.

■ **Milyen hozadéka van az egyes Öböl-menti országokkal a közelmúltban aláírt Ábrahám-egyezménynek a korábbi, sokféle területet érintő kapcsolaton túl?**

– Nem a semmiből indultunk. Húsz évvel ezelőtt korábbi minőségemben, mint az arab világgal való kapcsolatok igazgatója, már foglalkoztam ezzel a területtel. Ezek a kapcsolatok léteztek, de az „asztal alatt”. Most először kerülhettek az asztalra. Ezúttal az Öböl-térség

több országa is úgy döntött, hogy nem rejtőzködik tovább, nem zárkózik el, hanem nyíltan bizalmat szavaz nekünk. Nagyon ígéretesek az együttműködésben rejlő lehetőségek és kilátások, főleg az Öböl-menti államokban, mert van pénzük, ami elengedhetetlen. De ez nem jelenti azt, hogy megfelelő a pénz felhasználása. Az említett országok helyesen kezdték felhasználni a pénzt, mert azon túl, hogy az ember megvalósítja vele a fényűzést, a gazdagságot és a kényelmet az életében, jó célokra is akarja fordítani, illetve saját szerepét erősíteni általa. Ezért jött létre a kooperáció, ami nagyon előnyös az Öböl-menti országok és Izrael számára egyaránt. Ami Marokkót és Szudánt illeti, ott más a háttér. Ugyanakkor meg sem tudjuk számolni, hány marokkói származású izraeli ember van nálunk. Régen több százezer zsidó élt Marokkóban, akik többsége Izraelbe, Franciaországba vagy Kanadába emigrált. A világ kíváncsian szemléli ezt az új helyzetet, és aki nem alkalmazkodik, az lemarad ebben a változó időben.

■ **Kérem, meséljen szakmai pályafutásáról!**

– A diplomatakat és a nagyköveteket nyitott ajtók fogadják. Sok államfővel és kormányfővel találkoztam, mivel nemcsak az arab világért voltam felelős, hanem négyszer szolgáltam nagykövetségként: Katarban, Jordániában, az EU-ban és Németországban. A békét és a kapcsolatokat két szinten kell építeni: a vezetőkön és az embereken keresztül. Ha nem beszélgetünk az emberekkel, nem fognak megismerni minket. Számomra nagyon fontosak az emberek. Örömmel megyek vidékre, bárhová, ahová meghívnak, kapcsolatokat ápolok a helyiekkel, beszélgetek

more? You have problems with less rain, more drought, but you do not run out of water, I wish we had the amount of water you have. The only thing is to manage the water.

■ **What is the major contribution of the Abraham Accords recently signed with some Gulf states, in addition to the relationship previously existed at different levels?**

– We didn't start from nothing. I dealt with this issue 20 years ago, in my former capacity as director of relations of the Arab world. We had these kind of relations, but under the table. And now for the first time it was possible to put it over the table. The countries, many in the Gulf area, concluded that it is time not to hide from anyone, not to shy away from anyone and to trust us. The potential and the prospects for cooperation are very high, especially in the Gulf states, because they have the money, which is essential. But it doesn't mean that you are using the money properly. And those countries started to use it in the right way, because after all the luxury, wealth and comfort that you make in your life with your money, you want to use it well, you want to be a player. So, they cooperate with us, and this is the most beneficial for both sides, for all Gulf countries and for the Israelis. Regarding Morocco and Sudan, it is a different background. But again, you cannot count how many Israelis of Moroccan origin we have. Earlier hundreds of thousands of Jews lived in Morocco, most of them emigrated to Israel, France or Canada. The world is looking forward to this new reality, and those who do not adjust themselves will stay behind in the changing times.

velük – mi, diplomaták így tudunk hidakat építeni.

■ **Hogyan értékeli országa jelenlegi helyzetét? Milyen kilátása van e súlyos konfliktus megoldásának?**

– Nem tudom megmondani, meddig tart a jelenlegi tüzzszünet. Ha kizárólag Izraeltől függene, már holnap béke lenne! Sajnos azonban a Gázai-övezetben több mint kétmillió ember él a Hamász fennhatósága alatt, amit az EU is hivatalosan terroristaszervezetté nyilvánított. A Hamász fegyverkezésre költi a nyugati adófizetők Gáza újjáépítésére szánt pénzt, ezért ügyelnünk kell arra, hogy ilyesmi a jövőben ne történhessen meg. Arra is garancia kell, hogy a Hamász visszaadja nekünk két izraeli katonánk holttestét és azt a Gázában fogva tartott két izraeli állampolgárt, akik tévedésből lépték át a határt.

A Hamász végső célja, amelyet alapító okiratukban is leírtak, leszámolás a zsidókkal és Izrael Állammal, és a Jordán folyótól a Földközi-tengerig húzódó terület egészét a palesztinoknak követelik. Sőt, az általuk dicsőített halálkultuszban a vértanúság számít érénynek, míg nálunk az élet a legszentebb érény.

Annyit biztosan mondhatok, hogy az izraeli kormány és a nép türelme egyre fogyatkozik.

■ **Nagykövet úr, mi az üzenete a jövőre nézve?**

– A világ örökké változik, néha jó, néha rossz irányba. De újra meg újra bebizonyosodik, hogy függünk egymástól, ezért együtt kell működnünk. Vegyük példának a környezetet! Rendkívül örvendetes és fontos tény, hogy Magyarország környezetbarát, de ez önmagában nem fogja igazán befolyásolni a környezetünket. A nagy országokat, a nagy szennyezőket kell megszólítani, hogy változtassanak hozzáállásukon. Mindenkinek jobban figyelembe kell vennie másokat. Mindig fel fogunk fedezni új lehetőségeket, új utakat, új izgalmat, új kalandokat, ugyanakkor van szomorúság is: például a koronavírus-járvány megmutatta, hol is van a helyünk az univerzumban. Azaz repülhetünk a Holdra, eljuthatunk a Marsra, de néha olyan apróságok kergetnek minket az örületbe, mint egy szúnyog, amely elillan, mielőtt lecsaphatnánk. Ugyanez a helyzet a vírussal is. Jön, megbolondít, tönkreteszi a gazdaságot, és durván beavatkozik az életünkbe.

Szerintem több alázatra és realisabb szemléletmódra van szükség, annak beismerésére, hogy együtt kell működnünk, hiszen ez közös érdekünk.

■ **Please tell us about Your professional career.**

– Doors are open to you as a diplomat or ambassador. I met many Presidents and Prime Ministers, as I was not only in charge of the Arab world, but already four times Ambassador: in Qatar, Jordan, in the EU and Germany. Peace and relationship must be built on two levels: the leaders and the people. If you don't talk to people, they won't get to know you. For me people are very important. I really believe in going to the countryside, to wherever being invited, staying in touch with local people and talking to them, thus we diplomats can build bridges.

■ **How do You assess the current situation in Your country? What are the prospects to resolve this tough conflict?**

– I cannot say how long the current cease-fire will last. However, if it solely depended on Israel, we could have peace tomorrow! Unfortunately, over two million people in the Gaza Strip live under the authority of Hamas, which is a terrorist organisation even according to the EU's official standpoint. Hamas uses Western taxpayers' money meant to be used to rebuild Gaza to arm itself, so we need to make sure this does not happen in the future. Also to ensure that Hamas allows the return of two Israeli soldiers' bodies and our two citizens held in Gaza, who crossed the border by mistake.

Hamas' ultimate goal, included also in its charter, is to eliminate the Jews and the State of Israel, and they claim all the territory stretching from the Jordan River to the Med-

iterranean Sea to the Palestinians. In fact, they preach for a certain death culture where martyrdom is a virtue, while for us life is the most sacred virtue.

What I can say with certainty is that the Israeli government and the public are losing patience.

■ **Your Excellency, what would be Your message for our future?**

– The world is constantly changing, sometimes in the right direction, sometimes in the wrong direction. But it only proves that we depend on each other, we need to work together. Let's take the environment. The fact that Hungary is environment-friendly is very positive and important, but this in itself won't change the environment. You need to approach the big countries, the big contaminants to change attitudes.

We all have to be more considerate about others. There are new advantages, new avenues, new excitements, new adventures, but there is also sadness, and if you take the COVID-19 it put us back to our right place in the universe. It means we can go to the Moon, we can fly to Mars but sometimes we have something like a mosquito driving us crazy, and you try to kill it but you cannot find it. The same goes for the virus. It comes to you, drives you crazy, ruins your economy, interrupts your life.

I think we should be more humble and realistic, knowing that we need to cooperate with each other, because it is our common interest.

Anna Popper

